

Ministeries van EL&I, OCW en V&J

Betreft: Internetconsultatie d.d. 19 september 2012 inzake:
1. Verscherping toezicht op collectieve beheer van auteursrechten in de EU;
2. EU-paspoort voor online muziekgebruik binnen de EU.

Lange Voorhout 90
2514 EJ Den Haag
Postbus 16201
2500 BE Den Haag
T +31 70 8200740
info@rodap.nl
www.rodap.nl

's-Gravenhage, 19 oktober 2012

Vereniging RoDAP¹ doet U bijgaand haar reactie toekomen op de ontwerp EU-richtlijn voor het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten (hierna: 'EU-toezicht Beheer') en de multiterritoriale licentieverlening (hierna: 'EU-paspoort') van rechten inzake muziekwerken voor online gebruik binnen de EU.

Daarnaast geven wij antwoord (in Bijlage I) op de in de consultatie-documentatie gestelde vragen en geven wij (in Bijlage II) kort artikelsgewijs commentaar op een aantal specifieke onderdelen van de ontwerp-Richtlijn EU COM (2012) 372 final.

Samengevat is RoDAP van mening dat:

Ten aanzien van de verscherping van het EU-toezicht Beheer

1. Het minimumniveau van harmonisatie dat de ontwerp-Richtlijn binnen de EU voor alle Collectie Beheersorganisaties ('cbo's') wil introduceren is te laag. Het lijkt erop dat de lid-staten alleen worden verplicht om een onafhankelijke instantie voor (tarief)geschillen in te stellen voor cbo's die zich met multiterritoriale licentieverlening voor online gebruik van muziek gaan bezig houden en dat dat voor andere cbo's niet wordt verplicht. Gezien de sterke machtspositie die cbo's innemen is onafhankelijke (tarief)geschillenbeslechting net als een sterk en adequaat ex ante economisch toezicht op alle cbo's in elk van de lidstaten noodzakelijk.
2. Dit geldt te meer nu de ontwerp-Richtlijn beoogt de positie van makers en uitvoerend kunstenaars zo te versterken dat zij makkelijker van cbo kunnen wisselen en zo doende ook makkelijker kunnen kiezen voor aansluiting bij een cbo uit een andere lidstaat. Zonder adequaat toezicht of mogelijkheid van geschillenbeslechting in elke lid-staat ontstaat dan het risico dat cbo's in sommige landen hun gedragingen c.q. tarieven makkelijker op elkaar kunnen afstemmen dan in andere landen en hun machtspositie in de markt verder vergroten met negatieve gevolgen voor de toegankelijkheid van auteursrechtelijk beschermd materiaal voor consumenten en gebruikers tegen redelijke tarieven.

¹ In RoDAP zijn verenigd RTL, SBS, de Nederlandse Publieke Omroep, de leden van de vereniging van Onafhankelijke Televisie Producenten OTP en van Filmproducenten Nederland FPN, de leden van NLkabel (o.a. Ziggo, UPC, CAIW, Delta), KPN, Tele 2 en Glashart Media.

Lange Voorhout 90
2514 EJ Den Haag
Postbus 16201
2500 BE Den Haag
T +31 70 8200740
info@rodap.nl
www.rodap.nl

3. Nederland is al begonnen met de verscherping van het toezicht op cbo's via het wetsvoorstel 31 766, dat momenteel bij de Eerste Kamer ligt en naar RoDAP hoopt op korte termijn verder wordt behandeld. RoDAP is één van de partijen geweest die bij de behandeling van dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer heeft gepleit voor een economisch ex-ante toezicht op de tarieven die cbo's hanteren, hoewel dit (nog) niet in het wetsvoorstel is opgenomen.
Een belangwekkend onderdeel van de ontwerp-Richtlijn bevat artikel 15 dat voorschrijft dat de tarieven die cbo's hanteren de economische waarde van rechten in het handelsverkeer weerspiegelt. Dit onderstreept de noodzaak om ook via het wetsvoorstel 31 766 alsnog te voorzien in economisch ex-ante toezicht.
4. De ontwerp-Richtlijn is waar het de rol van cbo's in het algemeen betreft ten aanzien van audiovisuele werken overigens te veel gericht op licentieverlening door cbo's. Dit gaat uit van de onjuiste aanname dat cbo's (behalve ten aanzien van muziekwerken) ook zouden beschikken over exploitatierechten op andere bijdragen aan audiovisuele producties. In Nederland bestaat echter (net als in veel landen om ons heen) een wettelijke regeling (art 45d Auteurswet) die tot doel heeft de exploitatierechten in één hand te concentreren, en wel bij de producent.
5. Concentratie van de exploitatierechten bij één partij, de producent, gaat versnippering van rechten tegen. Versnippering van rechten blijkt een belangrijk obstakel te zijn bij de digitale ontsluiting van filmwerken². De licentieverlenende rol van cbo's bij filmwerken is in de Auteurswet (afgezien van filmmuziek) beperkt tot de toestemming voor gelijktijdige kabeldoorgifte. Daarnaast spelen cbo's een rol bij de inning en verdeling van aanspraken op een billijke compensatie bij thuis kopiëren (Thuis kopie-regeling) en uitlenen (Leenrecht). Het betreft hier dus ofwel een exploitatiehandeling (gelijktijdige kabeldoorgifte) ofwel een inbreukmakende handeling (thuis kopiëren of uitlenen) waarop door een rechtenhebbende vrijwel onmogelijk individuele controle uitgeoefend kan worden. Het gaat daarbij dus specifiek om handelingen waarvoor collectief optreden via een cbo bij uitstek geschikt is.
6. In Nederland zijn cbo's echter meer en meer geneigd zijn om makers bepalingen in aansluitcontracten op te leggen waarin makers allerlei exploitatierechten aan een cbo moeten overdragen waarvoor handhaving in collectief verband niet noodzakelijk is. Hierdoor ontstaat discussie over de vraag of een producent dan nog wel over de exploitatierechten beschikt omdat die versnipperd lijken over vele cbo's. Dit heeft zowel een negatieve invloed op het kunnen financieren door de producent van audiovisuele producties, maar ook op het kunnen exploiteren en beschikbaar stellen aan het publiek: distributeurs worden dan immers geconfronteerd met allerlei cbo's die stellen de exploitatie te kunnen verbieden.
7. Daarom vindt RoDAP het een goed uitgangspunt van de ontwerp-Richtlijn (neergelegd in artikel 4) dat de lidstaten erop toe moeten zien dat cbo's geen

² Zie SEO, juni 2012, TK 26 643, nr 248, p. 35

Lange Voorhout 90
2514 EJ Den Haag
Postbus 16201
2500 BE Den Haag
T +31 70 8200740
info@rodap.nl
www.rodap.nl

verplichtingen opleggen aan aangesloten makers en uitvoerend kunstenaars die objectief beschouwd niet noodzakelijk zijn voor de bescherming van hun rechten en belangen. Daaronder zou wat RoDAP betreft in elk geval moeten worden begrepen het moeten overdragen door filmmakers van exploitatierechten die niet collectief beheerd hoeven worden en waarvan overdracht aan de filmproducent noodzakelijk is voor het kunnen financieren van een audiovisuele productie en de platform-neutrale en techniek onafhankelijke exploitatie ervan.

8. Het uitgangspunt van artikel 4 vindt echter te weinig weerslag in de verdere uitwerking van de ontwerp-Richtlijn waardoor de ontwerp-Richtlijn juist de versnippering van exploitatierechten op één filmwerk over vele cbo's, in binnen- en buitenland, lijkt te stimuleren. De pan-Europese exploitatiemogelijkheden van audiovisuele producties worden dan onbedoeld beperkt.
9. In dit verband merkt RoDAP nog op dat de Nederlandse wetgever zijn nadrukkelijke voorkeur heeft uitgesproken voor de concentratie van exploitatierechten op audiovisuele producties bij de producent³, zoals ook voortvloeit uit internationale verdragsverplichtingen van Nederland⁴ en de EU zelf.

Ten aanzien van het EU-paspoort voor licentieverlening online muziekgebruik binnen de EU

1. RoDAP vraagt zich waarom er voor is gekozen het EU-paspoort te beperken tot online distributie. Zoals NL Kabel (waarvan leden in RoDAP zijn vertegenwoordigd) in haar reactie al opmerkt, zijn de obstakels in de interne markt niet beperkt tot het online gebruik maar zijn in de digitale distributie-markt voor audiovisuele werken veelomvattender. Daarom is ook RoDAP van mening dat exploitanten (omroepen, distributeurs) in staat moeten worden gesteld om in één lidstaat alle muziekrechten voor digitale audiovisuele media grensoverschrijdend te regelen voor de gehele Europese Unie. Het is daarbij van groot belang dat daarbij in platformonafhankelijke en techniekneutrale digitale distributie wordt voorzien.
2. In het verlengde daarvan ligt het voor de hand om er op gelijke wijze in te voorzien dat, in geval een audiovisuele productie werken bevat die níét speciaal zijn vervaardigd voor dat filmwerk (bestaande kunstwerken) en waarvan de rechten op dat werk dus niet aan de bron (via de producent) kunnen worden geregeld, ook de rechten tot digitale distributie van die werken als onderdeel van de audiovisuele productie in één lidstaat grensoverschrijdend kunnen worden geregeld voor de gehele Europese Unie.

³ Zie TK 33 308, nr 3

⁴ Art 14bis lid 2 sub b Berber Conventie en art. 1 lid 4 Verdrag van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom inzake auteursrechten.

3. Met NL Kabel is RoDAP van mening dat dit systeem kan worden vormgegeven door ten behoeve van pan-Europese digitale distributie⁵ voor omroepen en/of andere exploitanten te bepalen dat zij rechten tot digitale distributie van muziekwerken en in audiovisuele producties opgenomen werken die al bestonden kunnen regelen bij de betreffende cbo in het land van oorsprong (of lidstaat naar keuze). Artikel 33 van de ontwerp-Richtlijn zou daarop toegesneden kunnen worden.

Lange Voorhout 90
2514 EJ Den Haag
Postbus 16201
2500 BE Den Haag
T +31 70 8200740
info@rodap.nl
www.rodap.nl

Namens het bestuur van Vereniging RoDAP,

G.G.J. Lieveise
secretaris

- ./. Bijlagen:
1. antwoorden consultatie-vragen
 2. commentaar specifieke artikelen ontwerp-Richtlijn

⁵ Op grond van de Satelliet-Kabel Richtlijn kunnen rechten voor satellietuitzending worden geregeld in het land van uplink voor de gehele footprint

Bijlage 1 bij consultatie-reactie RoDAP ontwerp Richtlijn betreffende collectief rechtenbeheer en multiterritoriale online muzieklicenties d.d. 19-10-2012

Lange Voorhout 90
2514 EJ Den Haag
Postbus 16201
2500 BE Den Haag
T +31 70 8200740
info@rodap.nl
www.rodap.nl

Vraag 1

Titel II (Transparantie en Governance)

Hoe kijkt u aan tegen het voorstel om op Europees niveau te voorzien in minimumregels voor transparantie en governance voor alle cbo's?

De voorgestelde minimumregels voor transparantie en governance en met name het toezicht op (beslechting van geschillen over) tarieven zijn te laag. Het Nederlandse wetsvoorstel Toezicht collectief beheer biedt hiervoor een betere minimum standaard. De ontwerp-Richtlijn lijkt lid staten niet te verplichten tot de instelling van een onafhankelijke organisatie voor (tarief) geschillen voor cbo's (behalve voor degenen die zich bezig houden met Multi territoriale online muzieklicenties). Tariefvergelijking en beslechting van (tarief)geschillen wordt daardoor bemoeilijkt voor exploitanten die grensoverschrijdend opereren en zich dan in sommige landen wel tot een onafhankelijke organisatie kunnen wenden die hierop is toegesneden en in andere landen weer niet.

Vraag 2

Vindt u dat het voorstel voldoende waarborgen voor gebruikers en rechthebbenden bevat?

Waar het gaat om de exploitatie van filmwerken: niet voldoende. Onvoldoende komt tot uitdrukking dat ten aanzien van speciaal voor een filmwerk vervaardigde bijdragen, uitgezonderd muziekwerken, de rechten daarop in principe zijn geconcentreerd bij de producent ten behoeve van financiering en exploitatie. En dat vrijwel alle cbo's dus ter zake geen licentiebevoegdheid toekomt.

Vraag 3

Wat vindt u van de keuzevrijheid voor rechthebbenden? Wat verwacht u in de praktijk?

De keuzevrijheid kan ertoe leiden dat nog meer dan nu al het geval is rechten op audiovisuele werken versnipperd dreigen te raken: niet alleen onder Nederlandse cbo's die zich steeds meer rechten van filmmakers willen laten overdragen maar ook onder buitenlandse cbo's; zeker als bij gebrek aan de instelling door een andere lidstaat van een onafhankelijke instantie voor beslechting van (tarief)geschillen aansluiting bij een cbo uit die lid-staat aantrekkelijker maakt. Zo doende kunnen er nog meer discussies met nog meer binnen- én buitenlandse cbo's ontstaan over welke rechten op voor filmwerken speciaal gemaakte bijdragen zij stellen te beheren en of die rechten rechtsgeldig in hun vermogen zijn gekomen.

Vraag 4

Titel III (Multiterritoriaal licentiëren)

Wat vindt u van de gekozen insteek van de Commissie?

De gekozen insteek om alleen iets te regelen voor de onlinerechten op muziek is te beperkt. Het is van belang dat digitale distributie van muziekwerken platformonafhankelijk en techniek neutraal kan worden geregeld voor de hele EU in het land van oorsprong. Hetzelfde geldt ten

aanzien van niet voor een filmwerk vervaardigde bijdragen die worden opgenomen in een audiovisuele productie.

Vraag 5

Ziet u aanleiding om naburige rechten ook onder het voorstel te laten vallen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? Kent u voorbeelden van problemen bij de inning van naburige rechten?

Ja. De ontwikkelingen rondom om cbo's die optreden voor nabuurrechthebbenden zijn wezenlijk niet anders dan die rondom cbo's die optreden voor auteursrechtelhebbenden.

Vraag 6

Welke gevolgen verwacht u voor de praktijk? Denk bijvoorbeeld aan (mogelijke) kostenvoordelen en de gevolgen voor Nederlandse cbo's wanneer de systematiek van paspoortcbo's wordt geïntroduceerd. Zijn dit dezelfde gevolgen als de Commissie aangeeft in haar Impact Assessment?

Dat toezicht op het collectieve beheer van rechten pan-Europees wordt aangepakt zal leiden tot meer transparantie wat positief is voor zowel gebruikers, exploitanten, makers van auteursrechtelijk en nabuurrechtelijk beschermd materiaal en ook voor cbo's. Tegelijkertijd dreigt echter van een aantal maatregelen een effect uit te gaan dat het bereiken van de doelstellingen van de ontwerp-Richtlijn belemmert.

Vraag 7

Hoe verwacht u dat de markt zich ontwikkelt als het richtlijnvoorstel wordt aangenomen?

Grotere versnippering van rechten dreigt evenals (nog) meer belemmeringen bij de pan-Europese distributie en exploitatie van filmwerken. Dit leidt tot minder investeringsbereid in nieuwe audiovisuele producties en vormt een drempel voor legaal digitaal aanbod.

Vraag 8

Heeft u nog andere opmerkingen?

Zie begeleidend schrijven.

Lange Voorhout 90
2514 EJ Den Haag
Postbus 16201
2500 BE Den Haag
T +31 70 8200740
info@rodap.nl
www.rodap.nl

Bijlage 2: Aanvullend commentaar RoDAP op enkele artikelen bij de ontwerp-Richtlijn Collectief Beheer d.d. 19-10-2012

**Lange Voorhout 90
2514 EJ Den Haag
Postbus 16201
2500 BE Den Haag
T +31 70 8200740
info@rodap.nl
www.rodap.nl**

Artikel 3 sub a, definitie 'Rechtbeheerder':

- Wat hier ten onrechte mist is dat een rechtenbeheerder niet alleen een auteurs- of nabuurrecht kan beheren, maar soms (en bij filmwerken: in de meeste gevallen) ook een billijke compensatie-aanspraak. (vergelijk de definitie van 'rechteninkomsten' in art 3 sub f).
- Zeker in Nederland zijn er veel CBO's die stichtingen zijn en dus geen leden hebben (ThuisKopie, NORMA, St Leenrecht, e.a.) die een algemene ledenvergadering kunnen houden of zeggenschap kunnen uitoefenen. Hoe wordt hierin voorzien bij omzetting van de ontwerp-Richtlijn en hoe wordt daarbij dan voorkomen dat partijen zoals muziekuitgevers, producenten en omroepen die grote pakketten rechten beheren onbedoeld als "Rechtenbeheerder" worden aangemerkt?

Artikel 5, lid 3: opzegging door rechthebbende van aansluitcontract met CBO is mogelijk met een opzegtermijn van maximaal zes maanden:

- Waarom is hier (i.t.t. tot artikel 26 lid 3 bij multiterritoriale muzieklicenties) er niet in voorzien dat na beëindiging de rechthebbende de door zijn voormalige CBO afgegeven licenties moeten worden gerespecteerd?

Artikel 11: inhoudingen t.b.v. 'sociale, culturele of educatieve diensten'

- Waarom is er geen nadere definitie van deze diensten gegeven?